

Oponentský posudek
na bakalářskou práci studentky studijního programu ošetrovatelství, Lékařské fakulty
Univerzity Karlovy v Hradci Králové Petry Vaisové: „Posttraumatická stresová porucha u
vojáků po návratu z mírové mise“

Posuzovatel práce: prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc., Fakulta vojenského zdravotnictví UO,
Třebešská 1575, 500 01 Hradec Králové 1

Téma práce:

Téma práce je aktuální a přínosné pro zdravotnictví. Přínos práce spočívá ve zjištěních, která mohou být využita ve vojenském zdravotnictví, konkrétně v oboru psychologie zdraví. Nosným tématem je otázka výskytu a hodnocení posttraumatické stresové poruchy (PTSD) u vojáků po jejich návratu ze zahraničních mírových misí.

Zhodnocení teoretické části práce:

Tato část jednoznačně definuje problematiku řešenou v další části práce. Popisuje PTSD z hlediska historického výskytu, prevalence, typu traumatických událostí, projevů, diagnostiky, terapeutických přístupů a psychosociální výpomoci u specifických profesních skupin a konečně situaci v poskytování psychosociální pomoci se zaměřením na vojáky z povolání v rámci Armády ČR. Celkově je tato část napsána přehledně, obsahuje přehled poznatků a základní atributy výskytu, projevů, diagnostiky a terapie PTSD, které pak umožnily definování výzkumného problému a který je dále podpořen uvedenými fakty přehledu historické účasti AČR v zahraničních misích a vysíláním příslušníků AČR do zahraničních misí. Některá pracoviště FVZ UO v Hradci Králové, na které oponent dlouhodobě působí, mají s touto problematikou své zkušenosti vzhledem k tomu, že již na 60 příslušníků FVZ a to i opakovaně mělo účast v zahraničních humanitárních a zdravotnických misích.

Zhodnocení empirické části práce:

Cíle, kterých mělo být dosaženo jsou správně a jednoznačně formulovány. Metodikou jak dosáhnout cíle práce je konstrukce odpovídající dotazníku, který je zaměřen na cílovou skupinu účastníků ve vojenských mírových misích. V písemném zodpovězení 18 otázek spočívá základní materie výsledkové, diskusní a závěrečné části práce. Dále je uvedena charakteristika respondentů, způsob zpracování výsledků a uvedeny příklady výsledků osobních rozhovorů. I tuto část práci lze hodnotit pozitivně, protože splňuje zcela požadavky na způsob prezentace výsledků a jejich střizlivou a věcnou diskusi.

Závěry práce:

Závěry jsou plně v rámci tématu práce a dosažených výsledků. Za nejdůležitější zjištění a přínosy práce lze pokládat následující:

- ✚ zásadní vliv na výsledky výzkumu měla zřejmě skutečnost, že polovina dotazovaných vojáků se zúčastnila mise v Kosovu, kde byla situace v průběhu hodnoceného období relativně klidná a stabilní oproti podmínkám, které byly v případě nasazení zbylé poloviny respondentů v Aghánistánu, Íráku, Kuvajtu,
- ✚ správně je zhodnocen výskyt příznaků stresové poruchy na základě vyhodnocení odpovědí vojáků především v otázkách číslo 12, 13 a 15. Jde konkrétně o vracení se vzpomínek na traumatickou událost a zvýšení konzumace alkoholu a cigaret,
- ✚ z hodnocení dostupnosti psychologické pomoci vojákům během pobytu v misi, po návratu z mise a z hodnocení psychologické služby respondenty je nejzávažnější zjištění, že psychosociální pomoc pro účastníky misí byla nedostatečně anebo nebyla

zajištěna v zemích jako je Afghanistan, Írák a Kuvajt, tedy v zemích, kde jsou kladeny zvýšené nároky na psychiku zúčastněných,

- ✚ lze bez výhrad souhlasit s komentářem, že výskyt příznaků PTSD u vojáků po návratu z mise je závislý na zemi a druhu zahraniční operace. Jednoznačně se na tomto faktu projevuje závislost na místních podmínkách, konkrétních zážitcích, událostech a bezpečnostní situaci v dané zemi,
- ✚ psychologické vyšetření, tak, jak je v současnosti v AČR nastaveno, zúčastnění spíše odmítají a to z důvodu obavy, že při zjištění psychických problémů by mohli mít problémy v zaměstnání. Z toho pak pramení názor, že by nehledali psychologickou pomoc ve vojenském zdravotnickém zařízení,
- ✚ výsledky práce jednoznačně svědčí pro to, aby se psychologické přípravě před nástupem účastníků na zahraniční misi věnovala zvýšená pozornost, aby na misích zejména s bojovým nasazením a v zemích se zvýšenou mírou bezpečnostních rizik pracovali zkušení psychologové. Konečně je to požadavek nastavení lepší úrovně psychologického poradenství v podmínkách AČR po návratu z misí.

Literatura a práce s literaturou:

Citace literárních pramenů odpovídá tématu práce a uvádí dostupné zdroje z českého odborného písemnictví, počet uváděných prací je dostačující, citace jsou moderní, časově zasazené do posledních 10-ti let.

Přílohy:

Přílohy představují dotazník z 18 otázkami a seznam psychologických zkoušek používaných v diagnostice PTSD. Přílohy lze hodnotit jako plně akceptovatelné k tématu práce.

Celkové zhodnocení práce:

Práce řeší aktuální, společensky a medicínsky významnou tematiku. Práce splnila stanovené cíle v plném rozsahu, výsledky práce jsou velmi dobře dokumentovány po stránce tabulkové a grafické. Výsledky jsou správně interpretovány, závěry jsou odpovídající dosaženým výsledkům a jsou využitelné v oblasti oboru psychologie zdraví.

Po stránce formální má práce dobrou úroveň, autorka se však nevyvarovala některých chyb pravopisných a drobných překlepů.

Podněty k diskusi v rámci obhajoby práce:

- ✚ jak by zhodnotila autorka práce úlohu duchovního v roli psychologického poradce, názor, zda je schopen zastoupit profesionálního psychologa.
- ✚ Uveďte důvody, které Vás jako autorku práce vedou k myšlence důraznějšího prosazování psychologické přípravy a intervence u rizikových skupin u některých povolání.

Klasifikace práce:

Práci hodnotím celkově stupněm **v ý b o r n ě**.

V Hradci Králové dne 5. května 2008

prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.